

Posudek bakalářské práce **Vybrané konstrukce s kategoriálními slovesy *fare, dare, prendere* a jejich překladové protějšky v paralelním korpusu InterCorp**, kterou předložila **Karolína Dubská**, Ústav románských studií FF UK, ak. r. 2023/2024.

Karolína Dubská si za téma své bakalářské práce zvolila zkoumání konstrukcí třech vybraných italských sloves *fare, dare, prendere*, jejichž výskyt v italské beletrii společně s jejich českým překladem vyhledávala v paralelním korpusu InterCorp. Toto téma je mimořádně obtížné, a to nejen pro složitost termínů s ním spojených – autorka se však se všemi překážkami víceméně vypořádala.

Práce je rozdělena na šest hlavních částí, konkrétně *Úvod*, kapitoly *Dosavadní studie k tématu, Sloveso, Podstatné jméno, Paralelní korpus InterCorp* a *Závěr*. Zkraje je třeba zmínit, že práce vyniká pečlivou formální úpravou, přehledným členěním a praktickým zpracováním citací, které přímými prokliky odkazují na poměrně vyčerpávající (na poměry bakalářské práce nadstandardní) seznam odborné literatury na konci. Resumé v češtině a italštině bohužel chybí.

Nyní tedy ke konkrétním částem práce: po krátkém *Úvodu*, kde je nastíněno téma a cíl práce, následuje krátká kapitola představující přehled dosavadní literatury k tématu. Toto rozhodnutí bych chtěla pochválit a vyzdvihnout, jelikož nebývá obvyklé a velmi to přispělo k seznámení čtenáře s tématem nejen z české, ale i evropské perspektivy (zastoupeni jsou kromě italských také francouzští, němečtí a anglofonní autoři). Kapitola *Sloveso*, která je výrazně nejdelsí kapitolou teoretické části, se dělí na dalších šest oddílů, ve kterých se diplomantka postupně věnuje slovesným kategoriím, dělení sloves, kategoriálním slovesům obecně a v italštině, valenci a predikátu. Teoretickou část uzavírá kapitola *Podstatné jméno*, soustředící se především na derivovaná predikativní substantiva zakončená na sufix *-ata* (*telefonata, giornata*).

Praktická část, která v textu není nijak explicitně uvozená a spadá poněkud zmatečně pod kapitolu s názvem *Paralelní korpus InterCorp*, se po představení daného korpusu zaměřuje na konkrétní slovesa, respektive popis metodologie vyhledávání sloves a analýzu konstrukcí se slovesy *dare, fare* a *prendere* (pořadí sloves je dáno jejich výskytem v korpusu). V *Závěru* jsou pak shrnuty jednotlivé body práce a výsledky předložené analýzy.

K plusům práce rozhodně patří, že se diplomantka rozhodla každý popisovaný pojem doplnit zároveň i konkrétními příklady (touto zásadou se držela v teoretické i praktické části), což rozhodně pomáhá čtenáři zorientovat se lépe v dané tematice. Občas jsou však pojmy popsány poměrně neobratně a působí až dojmem, jako by s námi autorka hovořila: „Jejich sémantická vyprázdněnost se projevuje tím, že sloveso působí jakoby nekonkrétně“ (s. 17) nebo „Naše práce se zaměří pouze na třetí typ, který je významný právě v tom vztahu k výchozímu slovesu [...]“ (s. 19). Některá vyjádření jsou příliš vágní (až chybná), například když diplomantka tvrdí, že indikativ je „jakákoli věta typu *mám doma kočku*“ (s. 11) nebo téměř nedávají smysl (ač čtenář jistě chápe, co bylo zamýšleno vyjádřit) „Naopak v kategoriální konstrukci *Luca dà un'occhiata al cartello* (= *guardare*) sloveso nenese žádnou sémantiku úderu, či zranění oka, ale dalo by se přeložit jako sloveso *podívat se*“ (s. 20). V některých částech práce pak autorka používá přímo expresivní výrazy, které by se v kvalifikačních pracích dle mého soudu objevovat neměly, viz *Závěr*: „Výjimku tvořily příklady z knihy Pinocchio, kde kontext původního italského textu z 19. století, s florentským dialektem zamíchal kartami.“ Tomuto neformálnímu stylu psaní silně kontrastují části přímo vyňaté z odborné literatury. Zejména teoretická část obsahuje velké množství doslovných citací, které by jistě mohla autorka lehce parafrázovat – například celý pododdíl o slovesném predikátu je citace z díla P. Karlíka (s. 23).

Domnívám se, že by pak do textu lépe zapadly a nevyčnivaly, jelikož jazyk citovaných autorů je oproti diplomantčinu stylu výrazně odlišný.

O obsahové stránce je třeba říci, že Karolína Dubská splnila v práci všechny cíle, které si vytyčila v úvodu praktické části, tedy vyhledat a zanalyzovat konstrukce vybraných kategoriálních sloves kontrastivně v italských beletristických textech a jejich českých překladech. Za velký nedostatek práce, který je klíčový a bohužel se negativně odrazil na hodnocení práce, je však samotná analýza, a to ne z hlediska metodologie, ale rozsahu. Osobně si myslím, že počet spojení v analyzovaném vzorku je, jak ostatně i sama autorka píše, „extrémně nízký“ a „problematický pro jakékoli zobecnění“. Jedná se pouze o tři slovesa a, pokud jsem správně počítala, celkový počet 15 typů konstrukcí, z nichž většina obsahuje pouze jednu příkladovou větu. Poslední ze sloves (*prendere*) dokonce bylo nakonec z analýzy vyřazeno, jelikož nebyly po vyfiltrování vět nalezeny žádné konstrukce, které by odpovídaly stanoveným požadavkům. Před psaním závěrečné práce je opravdu nutné udělat si alespoň obecnou rešerši a zjistit, v jakých počtech se výsledky řádově pohybují, případně analýzu rozšířit (v tomto případě například o další slovesa). Diplomantka by se tak vyhnula nepříjemné situaci, kdy vlastně nemá dostatečný počet vět k rozboru. Na druhou stranu oceňuji, že se autorka snažila tuto situaci co nejlépe vyřešit a u slovesa *prendere* zapojila do vyhledávání i další jazykové korpusy CORIS a ItWaC – škoda jen, že nepřipojila více příkladů, které v těchto korpusech našla (ač rozumím argumentu, že tyto korpusy nejsou paralelní a není tedy možné dělat na jejich základě kontrastivní analýzu). V souvislosti s vyhledáváním bych měla na diplomantku jednu otázku týkající se vytvoření subkorpusu: v práci se píše, že byl omezen pouze na originální texty, což je jistě dobré rozhodnutí, korpus InterCorp však neobsahuje pouze beletrii, ale i jiné texty (titulky, přepisy z Evropského parlamentu) – znamená to, že tyto texty byly z analýzy vyřazeny, nebo se vůbec mezi výsledky nevyšly?

Výsledné příklady jsou uspořádány do tabulek u každého slovesa a následuje vlastní analýza, ve které si autorka všímá především vidů a vyjádření „jednorázovosti“, která je v textu zmíněna opakovaně, zapojení specifických prefixů v českém překladu, případně časů sloves. Poslední zmíněné je však dle mého názoru poněkud ošemetné téma, jelikož je vždy potřeba brát v potaz časovou souslednost v italštině. Je zde také popsána metodologie selekce konstrukcí a zpětné opravení a vyřazení některých konstrukcí (*dare una camminata*). Kladně hodnotím také to, že autorka komentuje samotné zdroje, odkud byly věty převzaty – zajímavý postřeh je např. u konstrukce *dare una scappata*, jejíž vývoj sledovala za pomoci dalších italských korpusů včetně diachronního korpusu DiaCORIS.

Jak již bylo řečeno výše, práce Karolíny Dubské splňuje všechny formální a obsahové parametry, které jsou na bakalářskou práci kladeny, má však své slabé stránky, především nedostatečně obsáhlou analýzu. Práci ale k obhajobě doporučuji a hodnotím ji jako *dobrou*.

V Praze dne 9.6. 2024

Mgr. Barbora Břenková
oponent bakalářské práce